

Hvordan oppfattes yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved Høgskolen i Oslo og Akershus av skoleledere i utdanningsprogrammet restaurant- og matfag?

Rapport

April 2016

Halvor Spetalen

Yrkesfaglærerutdanning i restaurant- og matfag

Institutt for yrkesfaglærerutdanning

Høgskolen i Oslo og Akershus

1. Innledning

På 1990 tallet ble utdanningen av *yrkesfaglærere* stort sett organisert ved at studenter med fagbrev, jobberfaring og ulike former for yrkesteoretisk utdanning gjennomførte kurs i praktisk pedagogisk utdanning (PPU-Y). Studentene hadde fagbrev, yrkespraksis og kanskje også fagskole eller annen relevant yrkesteoretisk utdanning.

Høsten 2000 ble på mange måter et vendepunkt i utdanningen av yrkesfaglærere i Norge. For første gang ble det etablert en treårig yrkesfaglærerutdanning i Norge for studenter med fag-/svennebrev. Yrkesteori og yrkespedagogikk/-didaktikk ble integrert i en treårig 120 studiepoengs bachelorutdanning.

I løpet av de 16 årene yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag har eksistert ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) er det jevnlig kartlagt i hvilken grad studenter opplever utdanningen som relevant for arbeid i skolen. Det vi har manglet, og savnet, er empiri om hvordan utdanningen oppfattes av skoleledelsen i restaurant- og matfagavdelinger i norske videregående skoler.

Det ble derfor gjennomført en kartlegging i april 2016 der ledere i restaurant- og matfagavdelinger ble spurt om de *kjenner* til den treårige yrkesfaglærerutdanningen og hvordan de eventuelt *oppfatter* utdanningens relevans.

Kunnskapen som denne kartleggingen har generert, vil bli nyttet som bakgrunn for diskusjoner knyttet til videreutvikling av yrkesfaglærerutdanning i restaurant- og matfag ved Høgskolen i Oslo og Akershus.

2. Metode

Undersøkelsen er gjennomført ved bruk av digitalt spørreskjema. Det kvantitative spørreskjemaet skulle kartlegge 4 forhold:

- Har skoleledere i utdanningsprogrammet restaurant- og matfag kjennskap til at det gjennomføres yrkesfaglærerutdanning i restaurant- og matfag ved HiOA?
- Hvilke generell oppfatning har skoleledere av yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA?
- I hvilken grad mener skoleledere at studentene som har gjennomført yrkesfaglærerutdanningen har en relevant utdanning i forhold til behovene i skolen?
- I hvilken grad mener skoleledere at en eventuell overgang fra høgskole til universitet vil bidra til en mer relevant yrkesfaglærerutdanning?

Datainnsamlingen ble foretatt digitalt ved hjelp av Questback. E-postadressen til skoleledere ved 84 av totalt 87 videregående skoler med restaurant- og matfag ble samlet ved hjelp av oversikten i VILBLI.NO og skolenes nettsider. Undersøkelsen ble sendt ut i uke 13, 2006 med en påminnelse i uke 14.

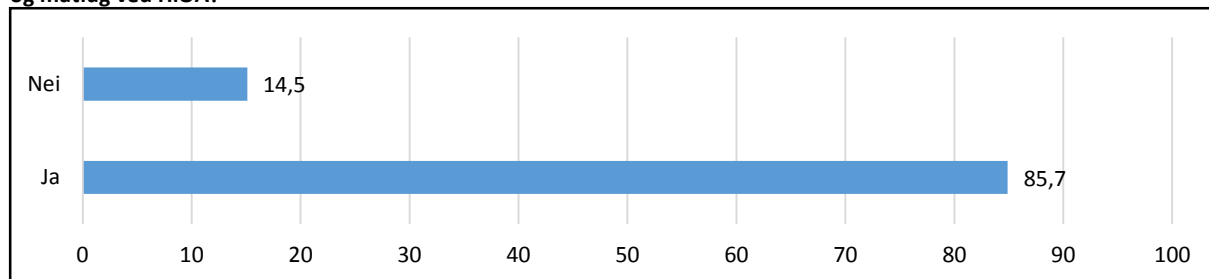
56 av 84 utsendte skjemaer ble besvart. Det gir en svarprosenten på drøyt 63 % i undersøkelsen og samtidig også 64 % av den totale populasjonen av skoleledere i utdanningsprogrammet restaurant- og matfag.

3. Resultater

I dette avsnittet presenteres resultatet av undersøkelsen i form av diagrammer med kommentarer.

3.1 Har skoleledere kjennskap til yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA?

Figur 1. Er skoleledere i restaurant- og matfag kjent med at det gjennomføres en 3-årig yrkesfaglærerutdanning i restaurant- og matfag ved HiOA?

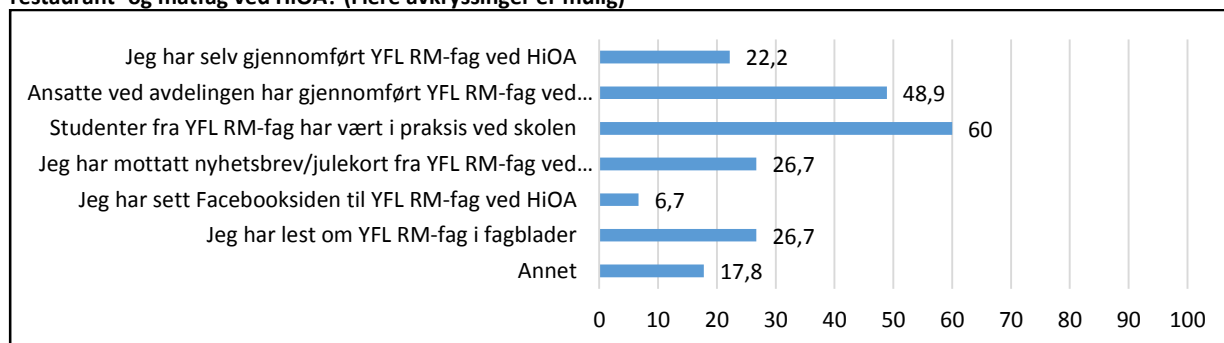

Kommentar: Av de skoleledere som besvarte spørreskjemaet svarer drøyt 85 % at de kjenner til den treårige yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA. Skoleledere som svarte *nei* på dette spørsmålet ble rutet til en informasjonsside med lenke til HiOA-nettsiden og en kontaktperson.

Selv om 85 % er et høyt tall er det likevel litt overraskende at over 14 % av skoleledere ikke kjenner til utdanningen etter 16 års virke. Dette er en tilbakemelding som vil få betydning for senere informasjonsarbeid.

Hvordan skoleledere er blitt kjent med utdanningen var også et tema i spørreskjemaet. I diagrammet nedenfor vises en oversikt over hva de skolelederne som kjente utdanningen svarte.

Figur 2. På hvilke måte(r) er skolelederne i restaurant- og matfag blitt kjent med at det gjennomføres yrkesfaglærerutdanning i restaurant- og matfag ved HiOA? (Flere avkryssinger er mulig)

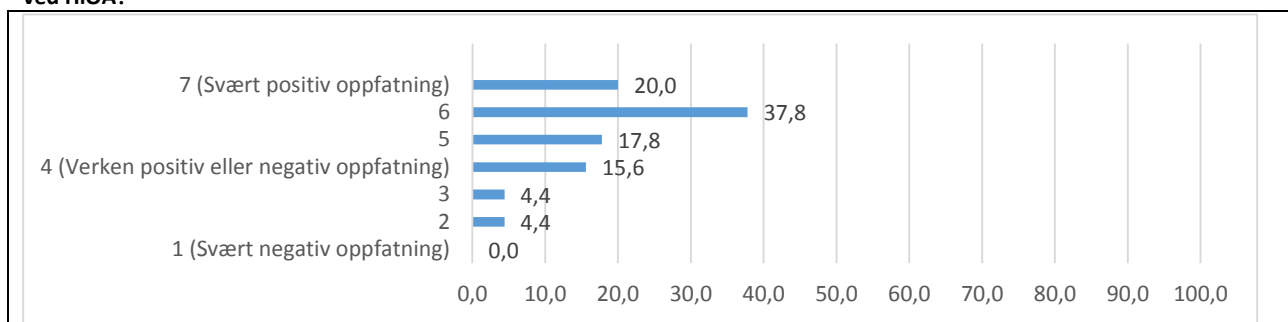
Kommentar: Av de skolelederne som kjente til yrkesfaglærerutdanningen kan det virke som om studentpraksis ved avdelingen og egne ansatte bidrar mest til at skoleledere kjenner utdanningen. Facebooksiden til yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ser ikke ut til å bidra mye til deres kjennskap. Det kan imidlertid virke som om både nyhetsbrev/julekort til skolene og omtale av utdanningen i fagblader bidrar noe til at de er blitt kjent med utdanningen.

Gitt dette resultatet synes det som om kjennskap til utdanningen først og fremst skjer gjennom kontakt med studenter som er i, eller har gjennomført, utdanningen. Hvordan studentene arbeid oppfattes av skolelederne vil antakelig spille en stor rolle for hvordan hele yrkesfaglærerutdanningen vurderes av skolelederne. Studentenes gjennomføring av praksis og jobb er derfor av stor betydning.

3.2 Hva er skolelederens generelle oppfatning av yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA

Vi har i lengre tid savnet håndfast empiri om hvordan yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA oppfattes av ledere i skoleverket. I diagrammet nedenfor presenteres resultatet av spørsmålet: «Hva er din generelle oppfatning av yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA?»

Figur 3. Hva er skoleledere i restaurant- og matfag generelle oppfatning av yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA?

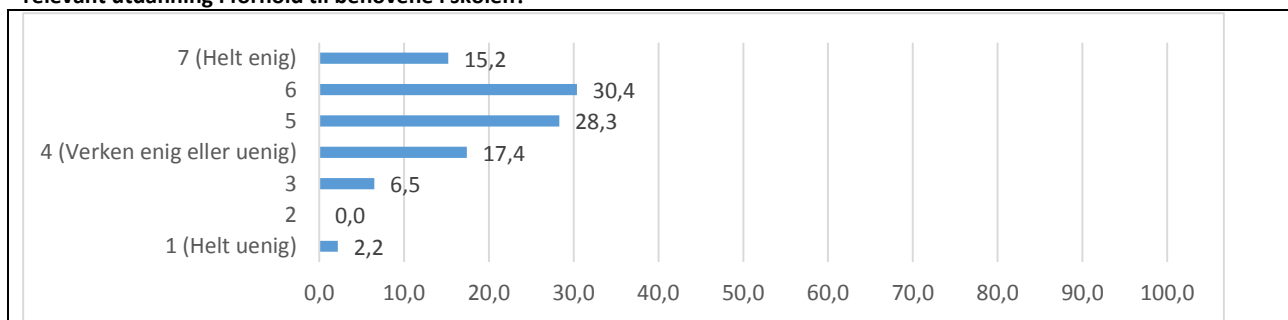
Kommentar: Gjennomsnittsskåren på dette spørsmålet er 5,4 av 7 mulige. Samlet sett indikerer resultatet at skoleledere i utdanningsprogrammet restaurant- og matfag har en relativt positiv oppfatning av yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA. Over 74 % er på den positive siden av skalaen. Snaut 9 % er på den negative siden av skalaen. Siden spørreundersøkelsen er anonym har vi ikke mulighet til å undersøke dette nærmere. Det ville også vært interessant å kjenne årsaken til at snaut 16 % verken har en positiv eller negativ oppfatning av utdanningen.

Når resultatet av undersøkelsen likevel viser at ca. 74 % av skoleledere har en positiv oppfatning av utdanningen, tolkes dette som om yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA generelt oppfattes positivt blant skoleledere i utdanningsprogrammet restaurant- og matfag.

3.2 Får studenter ved yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA en relevant utdanning i forhold til behovene i skolen?

Vi ønsket ikke bare å kartlegge skoleledernes generelle oppfatning av skolen, men også om de opplever utdanningen som relevant i forhold til studentene senere arbeid som yrkesfaglærere. Mener de det er en fordel om at lærere ved avdelingen har gjennomført yrkesfaglærerutdanning og vil de prioritere søkere med yrkesfaglærerbakgrunn når de skal ansette nye lærere?

Figur 4. I hvilken grad mener skoleledere i restaurant- og matfag at studenter som gjennomfører YFL RM-fag har fått en relevant utdanning i forhold til behovene i skolen?

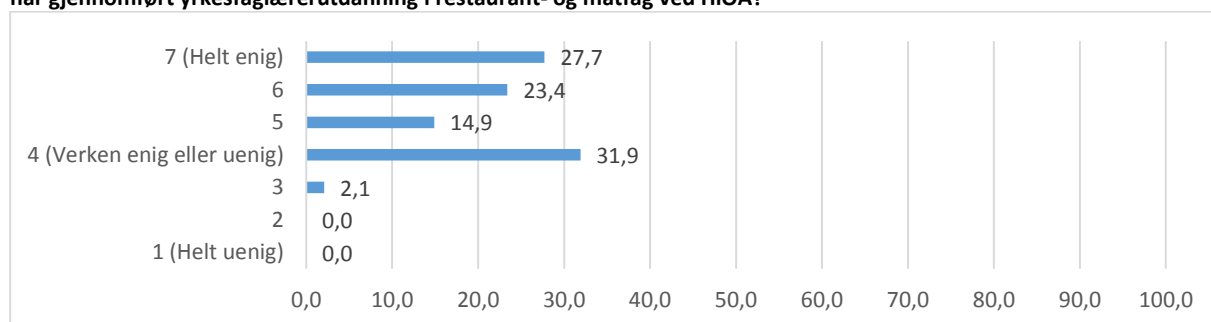
Kommentar: Gjennomsnittsskåren på dette spørsmålet er 5,2 av 7 mulige. Diagrammet viser at drøyt 73 % er i ulik grad enige i at studentene ved yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA får

en utdanning som er relevant i forhold til behovene i skolen. Bare 9 % av skoleledere har en negativ oppfatning av utdanningens relevans for studentenes senere arbeid som yrkesfaglærere.

Dette resultatet tolkes som en indikasjon på at skoleledere i utdanningsprogrammet restaurant- og matfag mener at studenter som har gjennomført yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA, har fått en relevant utdanning i forhold til behovene i skolen.

Som en fortsettelse av forrige spørsmål ønsket vi også å undersøke om skoleledere ser det som en fordel at lærere som underviser i restaurant- og matfag har gjennomført yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA.

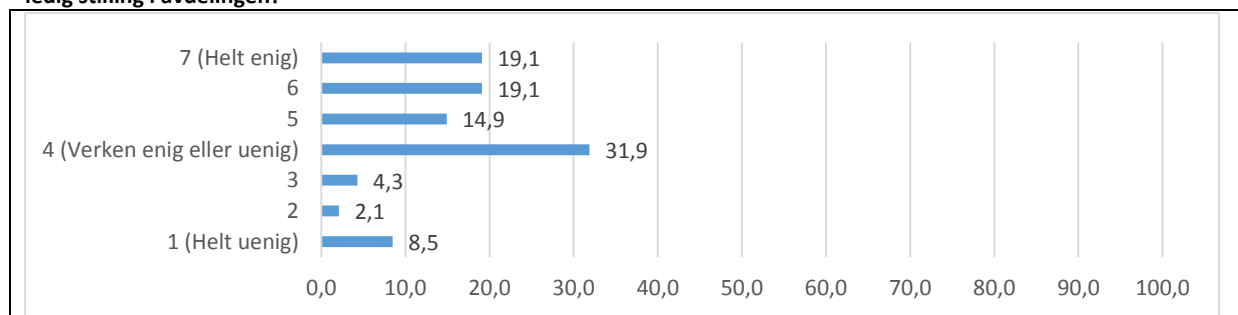
Figur 5. Ser skoleledere i restaurant- og matfag det som en fordel av yrkesfaglærere i restaurant- og matfagavdelingen har gjennomført yrkesfaglærerutdanning i restaurant- og matfag ved HiOA?

Kommentar: Gjennomsnittsskåren på dette spørsmålet er 5,4 av 7 mulige. Diagrammet viser at 65 % av skolelederne er positive til påstanden, mens snaut 32 % er verken enig eller uenig i at det er en fordel at yrkesfaglærere ved avdelingen har gjennomført yrkesfaglærerutdanning i restaurant- og matfag ved HiOA. Dette resultatet tolkes som en indikasjon på at skoleledere generelt ser det som en fordel at yrkesfaglærerne ved avdelingen har gjennomført yrkesfaglærerutdanning i restaurant- og matfag ved HiOA

En videre fortsettelse av dette spørsmålet stilles det også spørsmål om skoleledere vil prioritere søkere med bakgrunn fra yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA. Diagrammet nedenfor viser hvordan skoleledere besvarte dette spørsmålet.

Figur 6. Vil skoleledere prioritere søkere med yrkesfaglærerutdanning i restaurant- og matfag fra HiOA dersom det blir en ledig stilling i avdelingen?

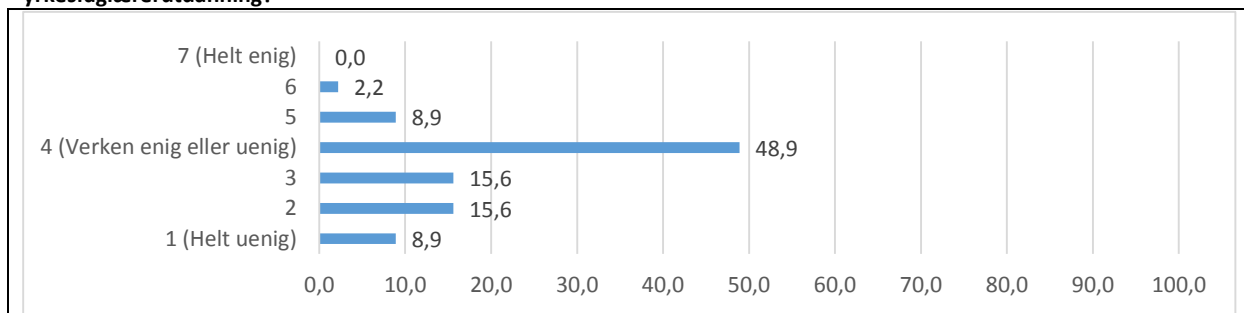
Kommentar: Gjennomsnittsskåren på dette spørsmålet er 4,8 av 7 mulige. Selv om avkryssingsmuligheten «4» er valg flest ganger er det likevel drøyt 53 % som i ulik grad er enige i spørsmålet. Snaut 15 % av skolelederne er samtidig i ulik grad uenige i at de vil prioritere søkere med bakgrunn fra yrkesfaglærerutdanning i restaurant- og matfag ved HiOA dersom det blir en ledig stilling ved avdelingen.

Samlet sett tolkes likevel resultatene som at det er en fordel å ha gjennomført yrkesfaglærerutdanning i restaurant- og matfag ved HiOA når det søkes jobb som yrkesfaglærer i utdanningsprogrammet restaurant- og matfag.

3.4 Vil en overgang fra høgskole til universitet bidra til en mer relevant yrkesfaglærerutdanning?

Høgskolen i Oslo og Akershus arbeider for tiden med å bli et universitet. Spørsmålet er om avdelingsledere i restaurant- og matfagavdelinger opplever at dette skiftet vil kunne bidra til at studentene får en mer relevant yrkesfaglærerutdanning?

Figur 7. Mener skoleledere at et eventuelt skifte fra høgskole til universitet vil bidra til at studentene får en mer relevant yrkesfaglærerutdanning?

Kommentar: Gjennomsnittsskåren på dette spørsmålet er 3,4 av 7 mulige. Nesten halvparten av skolelederne er verken enig eller uenig at et skifte fra høgskole til universitet vil bidra til at studentene får en mer relevant utdanning. Av dem som tilkjenner en mening er langt de fleste negative i ulik grad.

Resultatene tolkes slik at skoleledere er usikre eller heller i negativ retning i spørsmålet om et skifte fra høgskole til universitet vil bidra til at studentene får en mer relevant yrkesfaglærerutdanning.

4. Oppsummering og avslutning

Formålet med denne rapporten var å kartlegge:

- Om skoleledere i utdanningsprogrammet restaurant- og matfag har kjennskap til yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA.
- Skoleledernes generelle oppfatning av yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA.
- I hvilken grad skoleledere mener at studentene som har gjennomført yrkesfaglærerutdanningen har en relevant utdanning i forhold til behovene i skolen.
- I hvilken grad skoleledere mener at en eventuell overgang fra høgskole til universitet vil bidra til at studentene får en mer relevant yrkesfaglærerutdanning.

Resultatet av kartleggingen viser at:

- Langt den største delen av skoleledere har kjennskap til yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA. Det er særlig egne ansatte og studenter som gjennomfører praksis ved avdelingen som har bidratt til kjennskapet.

- Med en gjennomsnittsskåre på 5,4 av 7 mulige tolkes resultatet av undersøkelsen slik at skoleledernes generelle oppfatning av til yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA er gjennomgående positiv.
- Gjennomsnittsskåren 5,2 av 7 mulige indikerer videre at skoleledere oppfatter yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA som en relevant utdanning i forhold til behovene i skolen.
- På spørsmål om skolelederne mener det er en *fordel* at lærere i avdelingen har gjennomført yrkesfaglærerutdanning i restaurant- og matfag ved HiOA, blir gjennomsnittsskåren 5,4 av 7 mulige. Det tolkes som en positiv holdning til at ansatte har gjennomført yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA
- Skolelederne er noe mer usikre på om de vil *prioritere* studenter fra yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA dersom det skal ansettes nye lærere. En gjennomsnittsskåre på 4,8 av 7 mulige er likevel på den positive siden av midtpunktet.
- Det er en betydelig lavere gjennomsnittsskåre på spørsmålet om skoleledere mener en overgang fra høgskole til universitet vil bidra til at studentene får en mer relevant yrkesfaglærerutdanning. Med en gjennomsnittsskåre på 3,4 av 7 mulige indikerer dette at skolelederne er avventende og svakt negative til om et slikt skifte vil bidra til at studentene får en mer relevant yrkesfaglærerutdanning.

Denne undersøkelsen har kastet lys over et av spørsmålene vi har ønsket svar på i lengre tid. Hvordan oppleves yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA av skoleledere i utdanningsprogrammet restaurant- og matfag?

Resultatene tolkes som om utdanningen oppfattes positivt og at studentenes utdanning er relevant i forhold til behovene i skolen. At det fremdeles er ca. 14 % av skolelederne som ikke kjenner til yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag ved HiOA, innebærer samtidig at vi også må synliggjøre utdanningen bedre.